

Std 10 (English)

Marathi

Time 1HRS

Chapter

Marks 25

Q.1 पुढील उतारा वाचून दिलेल्या सूचनांनुसार कृती करा : 7

1 A1) i) सहसंबंध लिहा. 1

- i. आई : मूल :: वाघिण :
- ii. पाय : पाऊलखुणा :: पानगळ :

ii) रिकामी जागा भरा. 1

- i. प्रचंड दिवस असल्यानं वाघासारखं जनावर पाण्याचा आसपास वावरतं.
- ii. लहान पिल्लं असणारी ही जंगलातलं सगळ्यात धोकादायक जनावर!

कालच संध्याकाळी विश्राम गृहावर गप्पा मारताना टोंगेनी मला त्या परिसरात चार पिल्लं असलेल्या वाघिणीबद्दल सांगितलं होतं. तेव्हा पासूनच मला कधी तिथं जातो असं झालं होतं. प्रचंड उष्णतेचे दिवस असल्यानं वाघासारखं जनावर पाण्याच्या आसपासच वावरतं. तशातच लहान पिल्लं असल्यानं या वाघिणीला त्यांना पाण्यापासून जास्त दूर नेणंदेखील शक्य नव्हतं; पण लहान पिल्लं असणारी वाघिण ही जंगलातलं सगळ्यात धोकादायक जनावर! पिल्लांच्या संरक्षणासाठी ही सजग आई, कुणाचा जीवदेखील घ्यायला मागं-पुढं बघत नाही. त्यामुळं सुकलेल्या नाल्यात उतरताना माझ्या मनावर एक अनामिक दडपण आलं होतं.

वाघिण अद्याप आपल्या पिल्लांसह याच परिसरात वावरत होती. आता मी ती पिल्लं बघायला चांगलाच अधीर झालो होतो. इथून सुमारे शंभर-सव्वाशे पावलांवर नाल्यात थोडंसं पाणी असल्याचं मला माहीतच होतं. ही वाघिण तिथंच सापडण्याची शक्यता होती. त्यामुळं आता तिकडं जाताना खूपच सावधगिरी बाळगणं आवश्यक होतं. जमिनीवर सर्वत्र पानगळीमुळं पडलेला वाळका पाचोळा साचून होता. त्या वरून पाय न वाजवता जाणं ही एक मोठीच कसरत होती.

पाणवठा जसा जवळ आला तसं माझं हृदय जोरजोरत धडधडू लागलं. पुढं काय दिसेल, या जाणिवेनंच माझा घसा कोरडा पडला. इतरांचीही अवस्था काही वेगळी नव्हती. आम्ही सगळ्यांनीच एकमेकांकडं बघत चौकस राहण्याची डोळ्यांनीच खूप करून सूचना केली. आता एकेक पाऊल टाकताना मनावरचं दडपण अधिकच वाढत होतं. कुठंतरी झाडाच्या बुंध्या आड, जांभळीच्या झुडपात लपलेली वाघिण रागानं गुरगुरत क्षणार्धात अंगावर येणार, असंच वाटत होतं. वान्यानं हळूच होणारी पानांची सळसळदेखील मोठी वाटत होती. आता जणू सगळा काळच थांबला असावा असं वाटत होतं.

A2) विधान पूर्ण करा. 2

- 1) प्रचंड उष्णतेचे दिवस असल्यानं वाघासारखं जनावर
- 2) पिल्लांच्या संरक्षणासाठी ही सजग आई,

A3) स्वमत 3

'वान्यानं हळूच होणारी पानांची सळसळदेखील मोठी वाटत होती' या विधानाचे लेखकाच्या मनावर दडपण का आले होते?

Q.2 पुढील कवितेच्या आधारे दिलेल्या सूचनांनुसार कृती करा. 8

1 A1) i) कवितेच्या आधारे खालील कृती केव्हा घडतात ते लिहा 1

- i. गाय हंबरत धावते -
- ii. हरीण चितीत होते -

ii) कोण ते लिहा. 1

- i. परमेश्वराचे दास -
- ii. मेघाला विनवणी करणारा -

अग्निमाजि पडे बाळू । माता धावं कनवाळू ।।१।।
तैसा धावं माझिया काजा । अंकिला मी दास तुझा ।।२।।
सर्वेचि झेंपावे पक्षिणी । पिलीं पडतांचि धरणीं ।।३।।

भुकेलें वत्सरावें । धेनु हुंबरत धांवे ॥४॥
वणवा लागलासे वनीं। पाडस चिंतीत हरणी॥५॥
नामा म्हणे मेघा जैसा । विनवितो चातक तैसा ॥६॥

A2) i) एका शब्दात उत्तरे लिहा.

i. चिंता करणारी -

ii. कनवाळू धावणारी -

ii) सहसंबंध लिहा.

i. आई : बाळ :: पक्षीण :

ii. मेघ : चातक :: हरीण :

A3) प्रस्तुत कवितेतील शब्दांचा अर्थ लिहा.

i. धेनु -

ii. हुंबरत -

iii. वणवा -

iv. वनीं -

A4) स्वमत

संत नामदेवांनी 'आईकडून व्यक्त केलेल्या अपेक्षा अभंगाच्या आधारे लिहा.

Q.3 पुढीलपैकी कृती सोडवा : (स्थूलवाचन)

1 मेटलायझिंग प्रक्रियेवर काम न होण्यामागची कारणे कोणती असावीत असे तुम्हांला वाटते?

Q.4 कंसातील सूचनेनुसार वाक्यरुपांतर करा. उद्गारार्थी / आज्ञार्थी ...

1 सकाळच्या टवटवीत आणि प्रसन्न वातावरणात अभ्यास खूप छान होतो. (उद्गारार्थी करा)

Q.5 पुढील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा.

1 i. उद्गार -

ii. जीभ -

Q.6 पत्रलेखन

1 खालील निवेदन वाचा व त्याखालील कोणतीही एक कृती सोडवा.

1

1

2

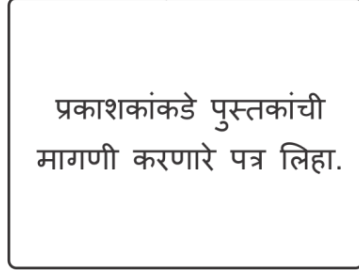
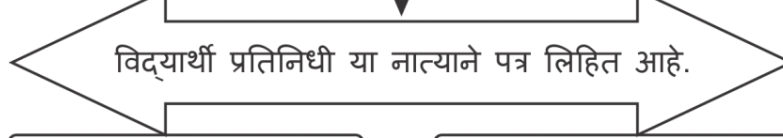
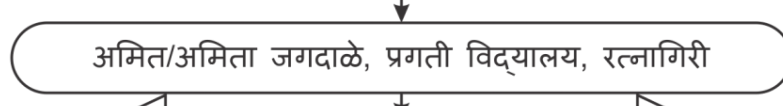
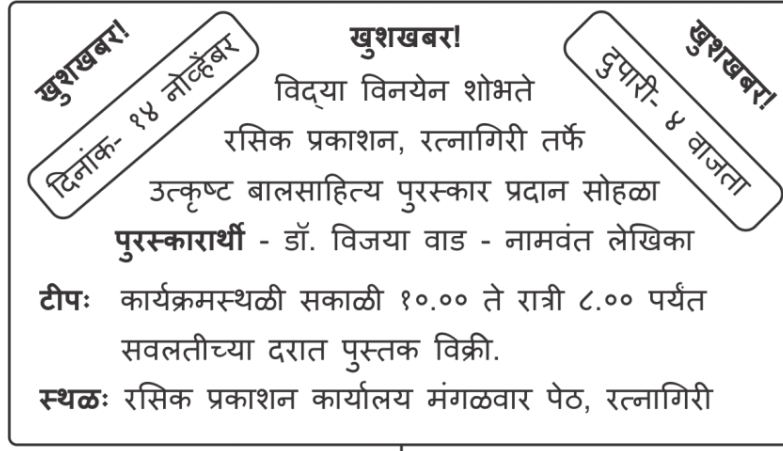
2

3

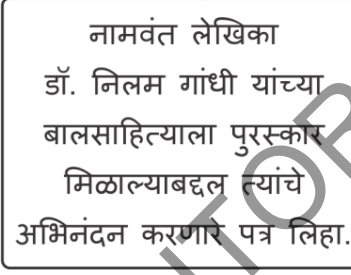
1

1

5

किंवा

YOUR FLIGHT , OUR WINGS .

KIRAN TUTORIALS